

สารบัญ

ข้อความเบื้องต้น	หน้า
บทที่ 1 ประวัติการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ของโลก)	
1.1 การบินในสมัยต้น	
1.2 สงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ค.ศ.1914-1919	2
1.3 ยี่สิบปีของการว่างเว้นสงคราม ค.ศ.1919-1939	3
1.4 การพัฒนากฎหมายอากาศ	3
1.5 สงครามโลกครั้งที่สอง ค.ศ.1939	4
1.6 การประชุมที่ชิคาโก ค.ศ.1944	5
1.7 องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ I.C.A.O.	5
1.8 โครงการอื่น ๆ ของคณะกรรมการด้านกฎหมายของ I.C.A.O.	6
บทที่ 2 ประวัติการบินพาณิชย์ในประเทศไทย	8
2.1 กิจการบินพลเรือนในระยะเริ่มแรก	a
2.2 ประกาศใช้ พ.ร.บ. การเดินอากาศ พ.ศ.2465	9
2.3 แยกกิจการพลเรือนออกจากกิจการทหาร	9
2.4 ประกาศใช้ พ.ร.บ.การเดินอากาศ พ.ศ.2480	10
2.5 ประกาศใช้ พ.ร.บ.การเดินอากาศ พ.ศ.2497	11
2.6 ตั้งกรมการบินพาณิชย์	12
2.7 บริษัทการบินของไทย	12
2.8 พ.ร.บ.ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบินพาณิชย์ที่ออกใช้บังคับระยะหลัง	14
บทที่ 3 ความสำคัญของการบินพลเรือน	14
3.1 ด้านการเมือง	15

	หน้า	
3.2	ด้านเศรษฐกิจ	16
3.3	ด้านสังคม	17
หมวด 1	บทเบ็ดเสร็จทั่วไป	
บทที่ 1	อากาศ (Air) และที่ว่างเปล่าในอากาศ (Air-Space)	18
1.1	อากาศ (Air)	18
1.2	ที่ว่างเปล่าในอากาศ (Air-Space)	19
บทที่ 2	อธิปไตยของรัฐเหนือที่ว่างเปล่าในอากาศ (Sovereignty Over The Air Space)	21
2.1	ทฤษฎีว่าด้วยอธิปไตยของรัฐเหนือที่ว่างเปล่าในอากาศ	21
ก.	ทฤษฎี อธิปไตยสมบูรณ์โดยปราศจากขอบเขต	21
ข.	ทฤษฎี ว่าด้วยอากาศเสรี	21
ค.	ทฤษฎี ที่ว่างเปล่าในอากาศหรือห้องฟ้าที่เดินอากาศได้	22
ง.	ทฤษฎี การเดินผ่านโดยสุจริต	22
2.2	การปรับใช้ทฤษฎีอธิปไตยของรัฐเหนือที่ว่างเปล่าในอากาศ	22
บทที่ 3	อากาศ (Air) และทะเล (Sea)	25
3.1	ความคล้ายคลึงกันระหว่างทะเลและอากาศ	25
ก.	ความเป็นมาโดยสังเขปของเสรีภาพในทะเล	25
ข.	ความเป็นมาของเสรีภาพในอากาศ	26
3.2	ข้อโต้แย้งความคล้ายคลึงกันของทะเลและอากาศ	29
บทที่ 4	ที่ว่างเปล่าเหนือทะเล	30
4.1	ที่ว่างเปล่าเหนือทะเลหลวง	30
4.2	ที่ว่างเปล่าเหนือน่านน้ำอาณาเขต	31
4.3	ที่ว่างเปล่าเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	32

	หน้า
4.4 ที่ว่างเปล่าเหนือหัวโลก	33
ปัญหาที่ว่างเปล่าเหนือทวีปแอนตาร์กติค	34
บทที่ 5 ที่ว่างเปล่าในอากาศ (Air Space) และอวกาศ (Outer Space)	36
5.1 อวกาศ (Outer Space)	36
5.2 เขตอวกาศเริ่มต้นจากไหน	36
5.3 สถานะภาพทางกฎหมายของอวกาศ	37
5.4 ประโยชน์จากการใช้ห้วงอวกาศในทางสันติ	38
5.5 ความแตกต่างระหว่างกฎหมายอากาศและกฎหมายอวกาศ	38
บทที่ 6 ความหมายและลักษณะของกฎหมายอากาศ	40
6.1 ความหมายของกฎหมายอากาศ	40
6.2 ข้อเปรียบเทียบความหมายของกฎหมายอากาศและกฎหมายทะเล	
6.3 ลักษณะของกฎหมายอากาศ	41
ก. เป็นกฎหมายที่ไม่มีลักษณะเฉพาะตัว	41
ข. เป็นกฎหมายเทคนิค	42
ค. เป็นกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	43
บทที่ 7 การแยกประเภทกฎหมายอากาศตามกฎหมายระหว่างประเทศ	44
7.1 กฎหมายอากาศในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีเมือง (Public International Air Law)	44
7.2 กฎหมายอากาศในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Private International Air Law)	45
7.3 กฎหมายอากาศในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีอาญา (Criminal International Air Law)	46

	หน้า
บทที่ 8 การแยกประเภทกฎหมายอากาศตามกฎหมายไทย	47
8.1 กฎหมายอากาศในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายมหาชน (Public National Air Law)	
8.2 กฎหมายอากาศในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายเอกชน (Private National Air Law)	48
8.3 กฎหมายอากาศในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายแผนกคดีอาญา (Criminal National Air Law)	49
หมวด 2 ที่มาของกฎหมายอากาศ	
บทที่ 1 ที่มาของกฎหมายอากาศระหว่างประเทศ	51
1.5 บทนำ	51
1.1.1 ที่มาตามความคิดขั้นพื้นฐาน	51
1.1.2 ที่มาตามแบบแผน	51
ก. ที่มาตามความคิดของนักทฤษฎี	51
ข. ที่มาตามกฎหมายภายในและข้อตกลงระหว่างประเทศ	51
ค. ที่มาจากจารีตประเพณีระหว่างประเทศ	51
ง. ที่มาจากคำพิพากษาระหว่างประเทศ	52
จ. ที่มาตามหลักกฎหมายทั่วไประหว่างประเทศ	53
1.2 ข้อตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุดของกฎหมายอากาศ	53
1.2.1 ข้อตกลงทางกฎหมายมหาชน	53
1.2.2 ข้อตกลงทางกฎหมายเอกชน	54
1.3 สนธิสัญญาพหุภาคี	55
1.3.1 สนธิสัญญาที่เลิกใช้แล้ว	55
ก. อนุสัญญาปารีส ค.ศ.1919	55
ข. อนุสัญญาแมดดริด ค.ศ.1926	56
ค. อนุสัญญาฮาวานา ค.ศ.1928	56

	หน้า
1.3.2 สนธิสัญญาที่มีผลใช้บังคับอยู่	56
ก. การประชุมที่ซีกาโก	56
ข. อนุสัญญาซีกาโก	59
1.3.3 ข้อตกลงหลายฝ่ายในระดับภูมิภาคต่าง ๆ	66
ก. ข้อตกลงและอนุสัญญาว่าด้วยเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศภูมิภาคต่าง ๆ	66
ข. ข้อตกลงเกี่ยวกับการค้า	
1.4 สนธิสัญญาทวีภาคี	
1.4.1 ความจำเป็นที่ต้องทำสนธิสัญญาทวีภาคี	67
1.4.2 หลักเกณฑ์การทำสนธิสัญญาทวีภาคี	68
1.5 ข้อตกลงหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กฎหมายอากาศ	69
บทที่ 2 ที่มาของกฎหมายอากาศในประเทศไทย	70
1.1 บทนำ	70
1.2 การปรับใช้กฎหมายอากาศระหว่างประเทศมาบังคับ ใช้มาเป็นกฎหมายภายในประเทศไทย	
1.3 พ.ร.บ. การเดินอากาศของไทยที่ถูกละเลิกแล้ว	71
1.3.1 พ.ร.บ. ว่าด้วยการเดินอากาศ พ.ศ. 2465	71
ก. เหตุผลในการตรา พ.ร.บ.	71
ข. เนื้อหาสาระสำคัญของ พ.ร.บ.	71
ค. ข้อสังเกตของ พ.ร.บ.	76
ง. การแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.	76
1.3.2 พ.ร.บ. การเดินอากาศ พ.ศ. 2480	76
ก. เหตุผลในการตรา พ.ร.บ.	76
ข. เนื้อหาสาระสำคัญของ พ.ร.บ.	77

	หน้า
ค. ข้อสังเกตของ พ.ร.บ.	77
ง. การแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.	77
1.4 พ.ร.บ.การเดินอากาศที่กำลังใช้บังคับอยู่ในขณะนี้	77
1.4.1 พ.ร.บ.การเดินอากาศ พ.ศ.2497	77
ก. เหตุผลในการตรา พ.ร.บ.	77
ข. เนื้อหาสาระสำคัญของ พ.ร.บ.	79
1.4.2 ลักษณะสำคัญของ พ.ร.บ.การเดินอากาศ พ.ศ.2497	79
ก. ให้มีคณะกรรมการการบินพลเรือนขึ้นคณะหนึ่ง	79
ข. ข้อจำกัดในการปรับใช้และข้อห้าม	79
ค. ในส่วนที่เกี่ยวกับอากาศยาน	80
ง. ผู้ประจำหน้าที่	81
จ. การจราจรทางอากาศ	81
ฉ. อุบัติเหตุ	81
1.4.3 การแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.การเดินอากาศ พ.ศ.2497	81
ก. พ.ร.บ.การเดินอากาศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2498	81
ข. พ.ร.บ.การเดินอากาศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2502	81
ค. พ.ร.บ.การเดินอากาศ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2504	82
ง. พ.ร.บ.การเดินอากาศ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2507	82
จ. พ.ร.บ.การเดินอากาศ (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2514	82
ฉ. พ.ร.บ.การเดินอากาศ (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2521	82
ช. พ.ร.บ.การเดินอากาศ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2525	83
หมวด 3 องค์การบริหารการบิน	83
บทที่ 1 องค์การบริหารการบินระหว่างประเทศ	83
1.1 องค์การบริหารการบินที่เป็นของรัฐ (governmental organization)	83
1.1.1 องค์การบริหารการบินที่ถูกยกเลิกแล้ว	83
ก. The international commission for aerial navigation	83

	หน้า
ข. The international private air law congress	84
ค. Comite international technique d'experts juridiques aeriens	85
ง. The provisional international civil aviation organization	85
1.1.2 องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ The International Civil Aviation Organization หรือ I.C.A.O.	86
น. วัตถุประสงค์การก่อตั้ง	86
ข. โครงสร้าง	87
(1) สมัชชา	87
(2) คณะมนตรี	87
(3) คณะกรรมการและคณะกรรมการ	89
ค. ภาคนวทของ I.C.A.O	94
ง. ความสัมพันธ์ระหว่าง I.C.A.O. และองค์การระหว่าง ประเทศอื่น ๆ	96
(1) ความสัมพันธ์กับองค์การสหประชาชาติ	96
(2) ความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ขององค์การสหประชาชาติ	96
(3) ความสัมพันธ์กับองค์การที่ก่อตั้งขึ้นตามข้อตกลง ระดับภูมิภาค	96
1.1.3 ความร่วมมือระดับภูมิภาคเกี่ยวกับการบินพาณิชย์	97
1.2 องค์การบริหารการบินที่ไม่ใช่ของรัฐ (non-governmental organization)	97
1.2.1 องค์การบริหารการบินที่ถูกยกเลิกแล้ว	97
- สมาคมการจราจรทางอากาศระหว่างประเทศ (International air traffic association)	97

	หน้า
1.2.2 สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ	
(international air Transport Association) หรือ I.A.T.A.	98
ก. วัตถุประสงค์การก่อตั้ง	98
ข. โครงสร้าง	98
(1) สมัชชา	
(2) คณะกรรมการบริหาร	
(3) ผู้อำนวยการทั่วไป	
ค. สมาชิก	100
บทที่ 2 องค์การบริหารการบินในประเทศไทย	102
2.1 องค์การบริหารการบินในอดีต	102
2.2 องค์การบริหารการบินในปัจจุบัน	104
2.2.1 กระทรวงคมนาคม โดยรัฐมนตรีว่าการ	
กระทรวงคมนาคม	104
ก. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการ	
ตาม พ.ร.บ.ที่เกี่ยวกับกิจการบินพาณิชย์	104
ข. อำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่	104
ค. ออกกฎกระทรวง	109
ง. เป็นประธานโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ	
การบินพลเรือน	110
จ. กิจการอื่น ๆ	110
2.2.2 คณะกรรมการการบินพลเรือน	110
ก. อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือน	109
ข. โครงสร้างของคณะกรรมการการบินพลเรือน	112

	หน้า	
2.2.3	กรรมการบินพาณิชย์	113
	ก. ความเป็นมาของกรรมการบินพาณิชย์	113
	ข. การแบ่งส่วนราชการในกรรมการบินพาณิชย์	114
หมวด 4	การเดินอากาศ (air navigation)	119
บทที่ 1	ผู้ประจำหน้าที่ (personnel)	120
ตอนที่ 1	สถานะภาพโดยทั่วไปของผู้ประจำหน้าที่	120
1.1	การควบคุมของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประจำหน้าที่	120
1.1.1	ความหมายของผู้ประจำหน้าที่	120
1.1.2	ผู้ประจำหน้าที่ต้องมีใบอนุญาต	120
1.1.3	การขอการรับรองและการออกใบอนุญาต	121
1.1.4	คุณสมบัติผู้ขอใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่	121
1.1.5	กำหนดระยะเวลาใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่	122
1.1.6	การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่	123
1.1.7	ข้อห้ามมิให้ผู้ประจำหน้าที่ในอากาศยานปฏิบัติหน้าที่	123
1.1.8	พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการ ออก รับรอง สั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือกำหนดแพทย์ ผู้ตรวจและออกใบรับรอง	124
1.1.9	บทกำหนดโทษ	124
1.2	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประจำหน้าที่กับนายจ้าง	124
ตอนที่ 2	ผู้ควบคุมอากาศยาน (pilot-in-command)	125
1.1	ความหมายผู้ควบคุมอากาศยาน	125
1.2	อำนาจและหน้าที่ของผู้ควบคุมอากาศยาน	126

	หน้า
บทที่ 2 อากาศยาน	128
1.1 ลักษณะทั่วไปของอากาศยาน	128
1.1.1 ความหมายของอากาศยาน	128
1.1.2 ข้อยกเว้นที่ไม่ใช่อากาศยาน	128
1.1.3 การจัดจำพวกอากาศยาน	129
ก. การจัดจำพวกอากาศยานทางเทคนิค	130
ข. การจัดจำพวกอากาศยานทางกฎหมาย	131
1.1.4 อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสถานะภาพ ของอากาศยาน	132
1.2 อากาศยานต้องจดทะเบียนมีสัญชาติและเครื่องหมาย	133
1.2.1 การจดทะเบียน	134
ก. เงื่อนไขของผู้จดทะเบียน	134
ข. วิธีการขอจดทะเบียน	135
ค. การสิ้นสุดของใบสำคัญการจดทะเบียน	135
1.2.2 เครื่องหมายอากาศยาน	136
1.3 สถานะภาพทางกฎหมายของอากาศยาน	136
1.3.1 การซื้อขายอากาศยาน	137
1.3.2 การจำนองอากาศยาน	138
1.3.3 การเช่าอากาศยาน	139
1.4 ความสมควรเดินอากาศและสมุดปูมเดินทาง (airworthiness and journey log books)	140
1.4.1 ความสมควรเดินอากาศ	141
ก. การขอและการออกใบสำคัญสมควรเดินอากาศ	141
ข. การตรวจหรือแก้ไขอากาศยานและการถอดซ่อมใหญ่	142
ค. การพักใช้หรือเพิกถอนใบสำคัญสมควรเดินอากาศ	142
ง. ระยะเวลาของใบสำคัญสมควรเดินอากาศ	142

	หน้า
จ. การสิ้นสุดของใบสำคัญสมควรถือเป็นอากาศ	142
ฉ. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการออก การพักใช้ หรือเพิกถอน ฯลฯ ใบสำคัญ สมควรถือเป็นอากาศ	143
ช. บทกำหนดโทษ	143
1.4.2 สมุดคุมเดินทาง	143
บทที่ 3 สนามบินและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ (aerodrome and air navigation facilities)	145
ตอนที่ 1 สนามบิน	146
3.1 ความหมายของสนามบิน	146
3.1.1 ความหมายที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยาน	146
3.1.2 ความหมายของลานจอดอากาศยาน	147
3.2 การจัดจำพวกสนามบิน	147
3.2.1 ทางเทคนิค	147
3.2.2 ทางเศรษฐกิจ	147
3.2.3 ทางกฎหมาย	147
3.3 การจัดตั้งสนามบิน	148
3.3.1 สนามบินที่บุคคลได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง	148
3.3.2 สนามบินที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด	148
3.4 การจัดตั้งที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยาน	149
3.4.1 บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง	149
3.4.2 รัฐมนตรีประกาศกำหนด	149
3.5 เขตปลอดภัยในการเดินอากาศ	151

	หน้า
3.6 การบริหารงานสนามบิน (ท่าอากาศยาน)	151
3.6.1 การบริหารสนามบิน (ท่าอากาศยาน) ที่อยู่ในความดูแลของกรมการบินพาณิชย์	151
ก. นายท่าอากาศยาน กรมการบินพาณิชย์	152
ข. อำนวยการหน้าที่ของนายท่าอากาศยานกรมการบินพาณิชย์	152
3.6.2 การบริหารงานท่าอากาศยานซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย	153
ของการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย	153
ก. คณะกรรมการการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย	153
ข. ผู้ว่าการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย	1 5 4
ตอนที่ 2 เครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ	154
3.1 ความหมายของเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศและการจัดตั้ง	155
3.2 บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย	1545
บทที่ 4 การควบคุมจราจรทางอากาศ	157
4.1 บริการการจราจรทางอากาศ	157
4.2 การบินด้วยทัศนวิสัย (V.F.R.)	158
4.3 การบินด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน (I.F.R.)	160
4.4 อุบัติเหตุ	163
หมวด 5 การรับขนทางอากาศ	168
ส่วนที่ 1 การรับขนทางอากาศระหว่างประเทศ	168
บทที่ 1 ลักษณะทั่วไป	168
1.1 การรับขนผู้โดยสาร สัมภาระหรือสินค้าระหว่างประเทศโดยอากาศยานเพื่อสินจ้าง	168

	หน้า
1.1.1 คำว่า “การรับชมหรือสัญญาณรับชม”	168
1.1.2 คำว่า “คนโดยสาร”	169
1.1.3 คำว่า “สินค้า”	169
1.1.4 คำว่า “อากาศยาน”	170
1.1.5 คำว่า “สินจ้าง”	170
1.2 ความหมายของการรับชมระหว่างประเทศ	170
1.2.1 คำว่า “ถิ่นต้นทางและถิ่นปลายทาง”	172
1.2.2 คำว่า “การหยุดพักหรือการขนถ่าย”	172
1.2.3 คำว่า “ถิ่นที่หยุดพักที่ได้ตกลงกัน	173
1.2.4 ตัวอย่าง กรณีที่ถือว่าเป็นและไม่เป็นการรับชมระหว่างประเทศ	173
1.3 การรับชมทางอากาศหลายรายสืบต่อกันไป	174
1.4 การรับชมร่วม	176
1.5 การรับชมที่ไม่ปรับใช้กับการรับชมระหว่างประเทศ	176
บทที่ 2 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการรับชมทางอากาศ	177
2.1 ความเป็นมาของอนุสัญญาวอร์ซอร์	177
2.2 การพัฒนาระบบวอร์ซอร์	178
2.3 การแก้ไขอนุสัญญาวอร์ซอร์	178
บทที่ 3 การรับชมผู้โดยสาร	184
3.1 เอกสารการรับชม	184
3.1.1 ตั๋วโดยสาร	184
3.1.2 ตั๋วสัมภาระเดินทาง	184
3.2 ความรับผิดชอบของผู้รับชมต่อผู้โดยสาร	185
3.2.1 ลักษณะความรับผิด	185

	หน้า
3.2.2 คำว่า “อุบัติเหตุ”	186
3.2.3 คำว่า “ระหว่างปฏิบัติการขึ้นลงเครื่องบิน”	187
3.2.4 คำว่า “บาดเจ็บหรือเสียหายทางกายอื่น ๆ”	187
3.3 ความรับผิดชอบในความล่าช้าของผู้รับขน	189
3.4 ความรับผิดชอบกรณีความเสียหายเกิดจากการกระทำของตัวแทนหรือลูกจ้าง	190
3.5 การจำกัดความรับผิด	191
3.6 ความรับผิดอย่างไม่จำกัด	193
3.7 กรณีพ้นความรับผิด	195
3.7.1 เมื่อผู้รับขนหรือตัวแทนได้ใช้มาตรการจำเป็นแล้ว	195
3.7.2 กรณีผู้มีส่วนเสียหายมีส่วนในความประมาท	196
3.8 การฟ้องร้องคดีรับขนระหว่างประเทศ	197
3.9 ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีการรับขนระหว่างประเทศและอายุความการฟ้องร้อง	198
บทที่ 4 การรับขนสินค้า	200
4.1 เอกสารรับขน	200
4.1.1 ใบตราส่งทางอากาศ	200
4.1.2 รายการในใบตราส่งทางอากาศ	201
4.1.3 ใบตราส่งทางอากาศเป็นหลักฐานเบื้องต้นของการทำสัญญา	202
4.1.4 สิทธิที่จะจำหน่ายของโดยผู้ตราส่ง	202
4.1.5 หน้าที่ของผู้ขนส่งและสิทธิของผู้รับตราส่ง	203
4.2 ความรับผิดของผู้รับขน	203
4.3 การจำกัดความรับผิด	206

	หน้า
4.4 ความรับผิดชอบอย่างไม่จำกัด	207
4.5 กรณีพื้นที่ความรับผิดชอบ	206
4.6 การฟ้องร้องคดี	209
บทที่ 5 ผลกระทบที่ประเทศไทยไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญาออร์ซอร์และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติม	210
5.1 ทำให้บริษัทการบินไทยจำกัด ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอย่างไม่มีขีดจำกัด	210
5.2 ผลได้เสียของการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาออร์ซอร์และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติม	210
5.3 ข้อสังเกต	212
ส่วนที่ 2 การรับขนทางอากาศภายในประเทศ	214
หมวด 6 ความเสียหายโดยอากาศยานต่อบุคคลที่สามบนพื้นผิว	215
บทที่ 1 ลักษณะทั่วไป	215
1.1 ความหมายของความเสียหาย	215
1.2 ความเสียหายเกิดในระหว่างทำการบิน	216
1.3 กรณีไม่ถึงเป็นความเสียหายโดยอากาศยานต่อบุคคลที่สามบนพื้นผิว	216
2 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความเสียหายโดยอากาศยานต่อบุคคลที่สามบนพื้นผิว	217
2.1 วัตถุประสงค์ในการร่างอนุสัญญา	217
2.2 อนุสัญญาระหว่างประเทศที่ยกเลิกแล้วและที่ยังใช้บังคับอยู่	217
2.3 อนุสัญญากรุงโรม ค.ศ. 1952 และประเทศไทย	218

	หน้า
บทที่ 3 ความรับผิดชอบต่อความเสียหาย	219
3.1 ใครเป็นผู้รับผิดชอบ	218
3.2 ข้อจำกัดความรับผิด	220
3.2.1 ข้อจำกัดความรับผิดคำนวณตามน้ำหนักของอากาศยาน	220
3.2.2 ข้อจำกัดความรับผิดเกี่ยวกับความเสียหายเป็นรายบุคคล	219
3.2.3 กรณีความเสียหายเกินกว่าข้อจำกัดที่กำหนดไว้	221
3.3 ความรับผิดโดยไม่จำกัด	222
3.4 ข้อยกเว้นความรับผิด	222
3.5 ความเสียหายบนพื้นผิวกรณีอากาศยานชนกัน	223
บทที่ 4 อากาศยานชนกัน	224
4.1 ลักษณะของอากาศยานชนกัน	224
4.2 อนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับอากาศยานชนกัน	224
4.3 กรณีอากาศยานชนกันในประเทศไทย	225
หมวด 7 กฎหมายอากาศเกี่ยวกับคดีอาญา	226
บทที่ 1 ประวัติความเป็นมา	226
บทที่ 2 ขอบเขตอำนาจศาลเหนือคดีอาญาที่กระทำบนอากาศยาน	227
2.1 ทฤษฎีหลักดินแดน	227
2.2 ทฤษฎีสัญชาติของอากาศยาน	227
2.3 ทฤษฎีสถานที่ที่อากาศยานบินลง	228
2.4 ทฤษฎีสถานที่ที่อากาศยานบินขึ้น	228
2.5 ทฤษฎีผสม	228
2.6 ทฤษฎีของ ชาร์ เกอ วิชเช่	228
2.7 ทฤษฎีอื่น ๆ	230

	หน้า
บทที่ 3 สลัดอากาศ	231
3.1 ความหมายของสลัดอากาศ	231
3.2 อนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับสลัดอากาศ	232
3.3 เขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดีความผิดตามอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยสลัดอากาศ	235
3.4 การส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยสลัดอากาศ	237
3.5 อุปสรรคในการปรับใช้อนุสัญญาระหว่างประเทศ เกี่ยวกับสลัดอากาศ	238
บทที่ 7 กฎหมายอากาศเกี่ยวกับคดีอาญาในประเทศไทย	240
4.1 คดีอาญาที่กระทำบนอากาศยานไทย	240
4.2 กฎหมายที่เกี่ยวกับสลัดอากาศในประเทศไทย	240
4.3 การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยในการบินฝ่ายพลเรือน ในประเทศไทย	244